

هنر درمانی خلاق

نظريه و كاربست در روان درمانی هنری

ديويد ادواردز

پيش درآمد و ويرايش

دكتور على زاده محمدی

مترجمان

سعید دهنوی، مریم محبی، الله احمدزاده تبریزی

فهرست

۹	پیش‌درآمد
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول: هنر درمانی چیست؟
۳۷	فصل دوم: تاریخچه‌ی هنر درمانی
۶۱	فصل سوم: ظهور هنر درمانی به عنوان شغل در انگلستان
۷۳	فصل چهارم: چارچوب‌های ارجاعی: روان‌کاوی، هنر و هنر درمانی
۱۰۹	فصل پنجم: آموزش: از مبتدی تا حرفه‌ای
۱۲۳	فصل ششم: مسائل حرفه‌ای
۱۴۱	فصل هفتم: چشم‌انداز بین‌المللی
۱۶۷	ضمیمه: بیش‌تر بدانید
۱۷۷	منابع (Reference)

فصل اول

هندرمانی چیست؟

پس از این که اصلاحاتی صورت گرفت و بعدها حرفه‌ی هندرمانی برای اولین بار در اوآخر دهه‌ی ۱۹۴۰ شکل گرفت، تعاریف متعدد و بعض‌اً ضدونقیضی از آن ارائه شده است (والر و گیلروی^۱، ۱۹۷۸). در انگلستان نوعی وفاق جمعی وجود دارد مبنی بر این که هنرمندی به نام آدریان هیل^۲ اولین کسی بوده که از اصطلاح هندرمانی برای توصیف کاربرد درمانی تصویرسازی استفاده کرده است. هیل که بعد از بهبودی از بیماری سل مزایای درمانی طراحی و نقاشی را کشف کرده بود، ارزش هندرمانی را در «مشغول کردن کامل ذهن (هم‌چنین انگشتان)... و در آزادسازی انرژی خلاق بیماری که پیوسته احساسات خود را سرکوب می‌کند» توصیف کرد (هیل ۱۹۴۸). هیل معتقد بود که این روش بیمار را قادر می‌کند تا بتواند سد محکمی در برابر بدیماری‌هایش، ایجاد کند.

تقریباً در همان زمان روان‌شناسی به نام مارگارت نامبرگ^۳ نیز برای توصیف کار خود در ایالات متحده شروع به استفاده از اصطلاح هندرمانی کرد. روش‌های مدل هندرمانی نامبرگ بر این اساس مبتنی است:

رها کردن ضمیر ناخودآگاه با ایزار بیان خودانگیخته‌ی هنر که ریشه‌های آن در رابطه‌ی انتقالی میان بیمار و درمان گر و در تشویق به تداعی آزاد است. این موضوع پوند محکمی با نظریه‌ی

1. Waller and Gilroy

2. Adrian Hill

3. Margaret Naumberg

هندرمان گران امروزه مطرح می‌کنند، به تعاملات ظریف و متعدد میان این دو دارد (شاورین ۱۹۹۴، اسکایف^۱ ۱۹۹۵). در هندرمانی از این پویایی به عنوان رابطه‌ی سه ضلعی نام برده می‌شود (کیس ۱۹۹۰، ۲۰۰۰ شاورین ۱۹۹۰ و وود^۲ ۱۹۹۰).

در طول یک جلسه یا به مرور زمان در این رابطه‌ی سه ضلعی ممکن است روی هر یک از اضلاع تأکید بیشتری کمتری شود، (برای مثال بین مراجع و اثر هنری یا بین مراجع و هندرمان گر).

درباره‌ی تعریفی از هندرمانی

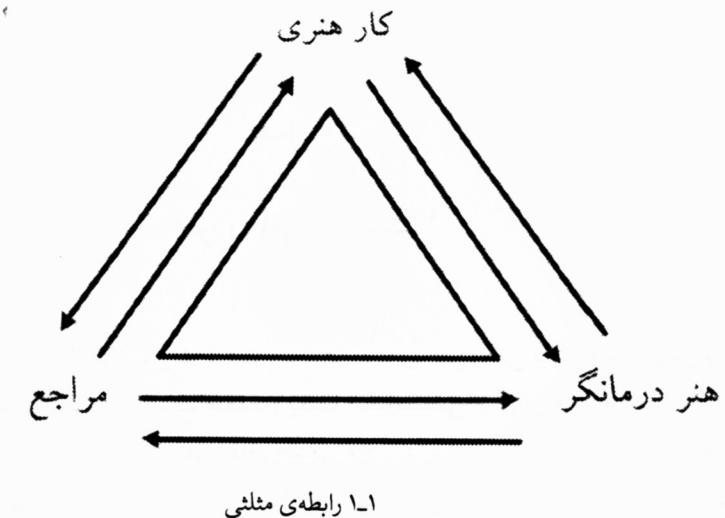
به موازات جا افتادن حرفه‌ی هندرمانی تعاریف متعددی هم پیرامون آن شکل گرفته است. هندرمانی از منظر امروزی ممکن است شکلی از درمان تعریف شود که در آن تصاویر و اشیا نقش مهمی در رابطه‌ی روان‌کاوانه میان هندرمان گر و مراجع ایفا می‌کند. برای مثال انجمن هندرمان گران انگلستان، هندرمانی را با عبارات زیر توصیف می‌کند:

هندرمانی استفاده از مصالح هنری برای ابراز و بازتاب خود در حضور یک هندرمان گر آموخته است. مراجعنی که به یک هندرمان گر ارجاع داده می‌شوند، لازم نیست که از قبل تجربه یا مهارت هنری داشته باشند، هندرمان گر اصولاً کاری به ارزیابی تشخیصی یا ریبایی شناختی تصویری که مراجع آفریده است، ندارد. هدف کلی کارورزان این رشته توانایی پخشیدن به مراجعان برای تأثیرگذاری بر روند تغییر و رشد فردی با استفاده از مصالح هنری در یک محیط امن و راحت است.

دیگر انجمن‌های ملی حرفه‌ای تعاریف مشابه، اما با اندکی تفاوت ارائه می‌کنند. انجمن هندرمانی آمریکا^۳، هندرمانی را این گونه تعریف می‌کند:

کاربرد درمانی هنر در چهارچوب یک رابطه‌ی حرفه‌ای توسط افرادی که بیماری، آسیب یا چالش‌های بزرگ زندگی را تجربه می‌کنند و هم‌چنین افرادی که در جست‌وجوی رشد شخصی هستند، صورت می‌گیرد. انسان به واسطه‌ی خلق هنر و تأمل در محصولات و فرایندهای هنری می‌تواند آگاهی اش را، هم نسبت به خود و هم نسبت به دیگران افزایش دهد، با عوارض مشکلات، استرس‌ها و تجارب آسیب‌زا راحت‌تر کنار آید، توانایی‌های شناختی خود را تقویت

روان‌کاوی دارد... درمان بستگی به ایجاد رابطه‌ی انتقالی و تلاش مستمر برای فهمیدن تعبیر خود بیمار از طرح‌های نمادینش دارد... تصاویر ایجاد شده نشانگر شکلی از ارتباط بین بیمار و درمان گرند؛ این تصاویر گفتار نمادینی بنیان می‌نهند، (نامبرگ در اولمان ۲۰۰۱).

اگرچه رویکردهای مورد استفاده‌ی هیل و نامبرگ در هندرمانی کاملاً با هم متفاوت بودند، روش‌های پیشرفته‌ی بعدی در این حرفه جایگزین آن‌ها شدند، اما کارهای آن‌ها به عنوان پیشگام بسیار مثمر بوده است. اساساً کار نامبرگ ممکن است تحت دفاع از کاربرد هنر در درمان تعریف شود، درحالی‌که هیل هنر را به عنوان درمان در نظر گرفته است. هرچند ممکن است در ابتدا به نظر برسد که این دو تفاوت چندانی با هم ندارند، اما در درک هندرمانی به صورتی که امروزه اجرا می‌شود از اهمیتی حیاتی برخوردار است، چرا که هندرمانی در دو مسیر موازی ایجاد شده است: هنر به عنوان درمان و روان‌درمانی هنری (والر ۱۹۹۳). رویکرد اول بر توان شفابخشی هنر تأکید دارد، درحالی‌که شیوه‌ی دوم بر اهمیت رابطه‌ی درمانی ایجاد شده میان هندرمان گر، مراجع و اثر هنری تأکید می‌ورزد. توافق بر سر این پرسش که تغییرات درمانی یا معالجاتی در کدام قسمت از موقعیت‌های نسبی هندرمانی اتفاق می‌افتد، از اهمیتی اساسی برخوردار است. بدین معنا که آیا این امر اساساً بستگی به خود فرایند خلق، ماهیت رابطه‌ی ایجاد شده میان مراجع و درمان گر یا آن‌طور که بسیاری از

1. Schaverien and Skaife

2. Case, Schaverien and Wood

3. AATA

شود). در انگلستان کاربرد درمانی این هنرها توسط درمان‌گرانی که مانند هنردرمان‌گران از آموزش‌های تخصصی بهره‌مند شده‌اند، تضمین می‌شود (دارلنی- اسمیت و پاتی، ۲۰۰۳، میکامز، ۲۰۰۲، ویلکینز^۱ ۱۹۹۹). هرچند در بخش‌های دیگر اروپا وضعیت به این منوال است. آن طور که والر (۱۹۹۴) در هلند مشاهده کرده است، این مشاغل تحت عنوان درمان خلاقانه شناخته شده و از نظر آموزش و پیشرفت‌های حرفه‌ای با هم ارتباط نزدیک‌تری دارند (به فصل ۸ رجوع شود).

اهداف هنردرمانی

هنردرمانی به صورت عملی شامل فرایند و محصولات تصویرسازی (از دست خط‌های ناخوانا گرفته تا اشکال پیچیده‌تر توصیفات نمادین) و ایجاد یک رابطه‌ی درمانی می‌باشد. در چهارچوب محیط حمایتی فراهم شده توسط رابطه‌ی درمان‌گر- مراجع این امکان برای افراد به وجود می‌آید که تصاویر و موضوعاتی را با هدف مشخص کاوش و به اشتراک گذاردن معانی این تصاویر و موضوعات خلق کنند. توسط این ابزار است که مراجع می‌تواند به درک آن‌ها از خود و ماهیت مشکلات یا اضطراب‌هایش دست یابد. و به تدریج ممکن است مدرج به تغییرات مثبت و دیرپا در احساس مراجعتان نسبت به خود، روابط فعلی و کیفیت کلی زندگی‌شان شود. طبق اظهارات استور^۲ (۱۹۷۲) خلاقیت ابزارهایی برای سازش یا پیدا کردن راه حل‌های نمادین برای تنش‌ها و اضطراب‌های درونی که تمام انسان‌ها با درجات متفاوتی از آن‌ها رنج می‌برند، ارائه می‌کند.

اهداف هنردرمانی اغلب بر اساس نیازهای خاص افرادی که هنردرمان‌گر با آن‌ها کار می‌کند متفاوت است. این قبیل نیازها ممکن است به موازات پیشرفت رابطه‌ی درمانی، تغییر پایاند. فرایند هنردرمانی برای یک فرد ممکن است به این صورت باشد که هنردرمان‌گر اورا تشویق به کاوش یک مشکل هیجانی و در میان گذاشتن آن، از طریق خلق تصاویر و مباحثه کنید. درحالی‌که برای مراجع دیگر مستقیماً فرد را نشانه گرفته و به او این توانایی را می‌بخشد که مداد رنگی را در دست بگیرد و شکلی بکشد، و بدین‌وسیله شیوه‌های جدید شکل بخشیدن به احساسات سرکوب شده‌ی او لیه به وجود می‌آید. درحالی‌که اغلب فرض می‌شود صرفاً افرادی که به لحاظ تکنیکی در زمینه‌ی هنرهای بصری متخصص و ماهر هستند، قادر به

کند و از لذت‌های خلق هنر که مؤید زنده بودن هستند، سرمیست شود، (از وب‌سایت AATA، ۲۰۰۳).

انجمن هنردرمانی کانادا و انجمن ملی هنردرمانی استرالیا به شیوه‌ای مشابه هنردرمانی را این‌گونه تعریف می‌کنند:

هنردرمانی شیوه‌ای از روان‌درمانی است که امکان ابراز هیجانات و معالجه از طریق بیان غیرکلامی را فراهم می‌آورد. کودکان برخلاف اکثر بزرگ‌سالان، اغلب به راحتی قادر به توصیف خود به صورت کلامی نیستند. از طرف دیگر بزرگ‌سالان ممکن است از کلمات برای فاصله انداختن میان خود و هیجانات‌شان و عقلانی کردن این هیجانات، استفاده کنند. هنردرمانی به مراجعان کمک می‌کند تا موانع سختی را که در مسیر بیان حال‌شان وجود دارد، با استفاده از موضوعات هنری ساده از میان بردارند، (از وب‌سایت CATA، ۲۰۰۳).

[هنردرمانی] نوعی روان‌درمانی است، یعنی کاری میان رشته‌ای در زمینه‌ی پزشکی و سلامتی با استفاده از هنرهای مختلف بصری مانند طراحی، نقاشی، مجسمه‌سازی و کلاژ... هنردرمانی به طور کلی مبتنی بر اصول روان‌کاوی یا روان‌پویشی است، اما تمامی درمان‌گران آزادند تا از هر نظریه‌ای که احساس می‌کنند با آن راحت‌ترند، استفاده کنند، (از وب‌سایت ANATA، ۲۰۰۳).

جوهره‌ی هنردرمانی در رابطه‌ای نهفته است که ممکن است میان هنر و درمان ایجاد شود. تعریف این که این رابطه‌ی میان دو شیوه ممکن است پتانسیل متصاد و هم‌چنین شفابخشی داشته باشد، چنین است: مشارکتی ناراحت، (چمپرنون^۳ ۱۹۷۱). ام. ادواردز^۴ این‌گونه اظهارنظر می‌کند:

به نظر می‌رسد که گاهی اوقات یکی از طرفین دست از کشمکش برمی‌دارد به نحوی که ما هنر را داریم بدون درمان آن چنانی یا درمان را داریم بدون هنر آن چنانی. در هر یک از این دو حالت مزیت خاص رابطه‌ی میان این دو شیوه از بین رفته است، (۱۹۸۱).

مهم است که در این جا ذکر کنیم این رابطه در هنردرمانی به طور خاص بر هنرهای بصری (نقاشی‌های ابتدایی، طراحی و مجسمه‌سازی) متمرکز است و معمولاً شامل دیگر اشکال هنری مانند موسیقی، تئاتر یا رقص نمی‌شود. درحالی‌که ممکن است فصل مشترکی میان این رشته‌های مختلف وجود داشته باشد، (به هامر ۱۹۹۳، جنینگز و ماینده^۵ ۱۹۹۵) رجوع

1. Champernowne

2. M. Edwards

3. Hamer, Jennings and Minde

1. Darnley – Smith, patey, Meekums and Wilkins

2. Storr

هنردرمانی و کاردرمانی

یکی از مشاغلی که هنردرمانی اغلب با توجه به کاربرد درمانی هنر با آن اشتباه گرفته می‌شود، کاردرمانی است. به نظر می‌رسد که دو دلیل برای این امر وجود دارد. اولاً تاریخچه‌ی هنردرمانی و کاردرمانی به طور غیرقابل اجتناب با هم مرتبط هستند. تا اوایل دهه‌ی ۱۹۸۰ پسیاری از هنردرمان‌گران در دپارتمان کاردرمانی مستقر بودند و کارشنان انجام بخشی از خدمات کلی ای بود که توسط آن‌ها ارائه می‌شد. هرچند مدت‌هاست که دیگر وضع خیلی تغییر کرده، اما پسیاری از هنردرمان‌گران به کارروزانه در کنار کاردرمان‌گران ادامه می‌دهند. دوماً، استفاده از هنر به عنوان یک ابزار درمانی در مورد سلامت روان توسط کاردرمان‌گران سابقه‌ای طولانی دارد، (لloyd و پاپز^۱). این امر شامل استفاده از تکنیک‌های تصویری به عنوان ابزاری کمکی در جهت تشخیص (آلین^۲، ۱۹۸۰، مونرو و هرون^۳ ۱۹۸۰) و هم‌چنین استفاده از هنر برای پروراندن خودآگاهی و برقراری ارتباط می‌شود، (براک^۴ ۱۹۹۱، دولین^۵ ۱۹۷۶، فرای^۶ ۱۹۹۰).

اگرچه به نظر می‌رسد استفاده از هنر در سلامت روان توسط کاردرمان‌گران از اواسط دهه‌ی ۱۹۸۰ کاهش یافته است، اتفاقی که تا حدی تحت تأثیر توسعه‌ی هنردرمانی به عنوان یک حرفه صورت پذیرفت، اما هم‌چنان کار آن‌ها در این حوزه پیوسته با مستنوبیت هنردرمان‌گران اشتباه گرفته می‌شود. بنابراین بررسی تفاوت‌ها و وجه اشتراک‌های میان این دو حرفه برای مشخص کردن این موضوع که چه چیزی هنردرمانی است و چه چیزی نیست، می‌تواند مثمر ثمر باشد. اتکینسون و ولز^۷ (۲۰۰۰) چهار تفاوت اصلی و مهم میان هنردرمانی و کاربرد هنر در کاردرمانی را مشخص کرده‌اند. این حوزه‌ها عبارت‌اند از: آموزش و پرورش، استفاده از یک ابزار مبتنی بر هنر، اهمیت کار هنری و میزان دلیل آشکار در یک رویکرد درمانی.

آموزش و پرورش

هنردرمانی پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد امکان‌پذیر است و امروزه جمعیت کثیری از هنردرمان‌گران در حال گذراندن دوره‌ی کارشناسی در رشته‌ای مرتبط با هنردرمانی هستند که معمولاً هنرهای زیباست، اما وضعیت برای کاردرمان‌گران که آموزش اولیه‌شان در همان زمان دانشجویی دوره کارشناسی است، این طور نیست.

استفاده از هنردرمانی به شیوه‌ای مفید می‌باشد، اما این گونه نیست. در واقع ممکن است تأکید بر توانایی هنری - که ممکن است زمانی که هنر مقدمتاً برای اهداف آموزشی یا تفریحی مورد استفاده قرار می‌گیرد - این موضوع را که هنردرمانی بیشتر در مورد چه چیزهایی به کار می‌رود، مبهم کند. یعنی در مورد ابراز احساسات نمادین و تجربه‌ی انسانی از طریق هنر.

چه چیزی هنردرمانی است و چه چیزی هنردرمانی نیست؟

اگرچه هنردرمانی از زمان آغاز به کار غیررسمی خود و از تعاریف ناقص اولیه‌اش تغییرات قابل توجهی داشته است، اما میراث ناخوشایند باورهای غلط و سوء فهم‌های مرتبط با اهداف و روش‌های آن هم چنان پابرجاست. در نتیجه، استفاده از اصطلاح «هنردرمانی» در طیف وسیعی از فعالیت‌های هنردرمان‌گرایانه ادامه دارد، (ریچاردسون^۸ ۲۰۰۱). هم‌چنین هنردرمانی بیشتر به عنوان مهارت یا تکنیک در نظر گرفته می‌شود تا یک ویژگی متمایز درمانی. شاید واضح‌ترین دلیل این باشد که اعضاء دیگر گروه‌های حرفه‌ای از هنر یا تصویرسازی برای اهداف تفریحی، تشخیصی یا درمانی استفاده کرده‌اند. شاغلین این حرفه‌ها عبارت‌اند از هنرمندان مستنوب در جامعه و بیمارستان‌ها (کی و بلی^۹ ۱۹۹۷، سنیور و کرال^{۱۰} ۱۹۹۳)، روان‌پزشکان (برچنل^{۱۱} ۱۹۸۶، کانینگهام دکس^{۱۲} ۱۹۹۸، میرس^{۱۳} ۱۹۵۸، پیکفورد^{۱۴} ۱۹۶۷)، کاردرمان‌گران (هناوار و همکاران^{۱۵} ۲۰۰۳، لولد و پاپز^{۱۶} ۱۹۹۹)، پرستاران (Bentli^{۱۷} ۱۹۸۹، کلارک و ویلموت^{۱۸} ۱۹۸۲، جونز^{۱۹} ۲۰۰۰) و مددکاران اجتماعی (بریت ویت^{۲۰} ۱۹۸۶). از آن‌جاگی که اعضاء هر یک از این گروه‌های مختلف شیوه‌ی خاص خودشان را دارند، کار هنردرمان‌گران ممکن است گهگاه در آشفته بازار ناشی از این وضعیت که چه کسی دارد چه کاری انجام می‌دهد، دیده نشود. متأسفانه این موضوع می‌تواند منجر به بروز اختلافات جزئی میان رشته‌های مختلف و سوء فهم در اذهان همکاران و مراجعان مستعد شود.

1. Alleyne, Monroe and Herron

2. Brock, Dollin, Frye

3. Atkinson and Wells

1. Richardson

2. Kaye, Blee, Senior and Croall

3. Birtchnell, Cunningham Dax, Meares and Pickford

4. Henare et al, Lloyd and Papas

5. Bentley, Clarke and Willmuth, Jones

6. Braithwaite

وجود دارد، عناوین مختلفی است که امروزه هنردرمان‌گران تحت آن عناوین مشغول به کار هستند. این قضیه دو بعد مهم دارد. اولاً، وغلب به دلایل تاریخی، در جلسات مختلف هیرالینی مانند زندان یا خدمات اجتماعی، عنوانی که یک هنردرمان‌گر تحت آن استخدام می‌شود، ممکن است متفاوت باشد. برای هنردرمان‌گری که در زندان کار می‌کند امری غیرعادی و عجیب نیست که «مریبی هنر» نامیده شود یا نامیده شدن «کارگر گروه» برای کسی که در تشکیلات مربوط به خدمات اجتماعی مشغول به کار است. دوماً، و در موارد پیچیده‌تر، در اوایل دهه ۱۹۹۰ در مورد این حرفه در انگلستان حتی جدی درگرفت که آیا کارورزان باید عنوان خود را از هنردرمان‌گر به هنرروان درمان‌گر تغییر بدنهند یا نه. برخی از هنردرمان‌گران اظهار می‌کنند که اصطلاح «هنردرمانی» دیگر به اندازه‌ی کافی بازتاب دهنده‌ی ماهیت درمان روانی و مسنولیتی که بر عهده‌ی هنردرمان‌گران است، نمی‌باشد، (دادلی و ماهونی ۱۹۹۱، والر ۱۹۸۹^۱). دسته‌ی دیگر هنردرمان‌گران برخلاف این نظریات، عقیده دارند که تغییر عنوان ممکن است به از دست رفتن هویت منحصر به فرد حرفه‌ی آن‌ها منتهی شود و مرتبط شدن با روان‌درمانی به صورت کلامی ممکن است باعث افت تأکید بر قدرت شیوه‌های خلاقانه در هنردرمانی شود، (تامسون^۲ ۱۹۹۲). ذکر این نکته جالب است که مباحثات و منازعات مشابهی که به صورت دوره‌ای در ایالات متحده درگرفته آنقدر ادامه پیدا می‌کند تا بر شفافیت این رشته کمک کند، (جونگ و آساوا ۱۹۹۴).

هرچند اعضاء انجمن هنردرمان‌گران انگلستان رأی به حفظ عنوان هنردرمان‌گر دادند، ولو به صورت محدود، آن‌چه در این مدت آشکارا ثابت شد، ماهیت جمعی این حرفه بود. این تعدد رویکرد در زمینه‌ی هنردرمانی به صورت ازدیاد عناوینی که اعضاء این حرفه امروزه تحت آن عناوین مشغول به کار هستند، بازتاب داده می‌شود. این عناوین امروزه علاوه بر هنردرمان‌گر و هنرروان درمان‌گر شامل هنرروان درمان‌گر تحلیلی (شاورین ۱۹۹۴)، هنردرمان‌گر تحلیلی گروهی (مک نیلی^۳ ۱۹۸۴) و هنردرمان‌گر شخص محور نیز می‌شود (سیلورستون^۴ ۱۹۹۷). در ایالات متحده عناوینی که به هنردرمان‌گران نسبت داده می‌شود از این هم گستردگر بوده و شیوه‌های شناختی، گشتالت، پژشکی، پدیدار شناختی و کارگاهی را نیز در بر می‌گیرد، (به جونگ و آساوا ۱۹۹۴، و روین ۱۹۹۹، ۲۰۰۱ رجوع شود). پیدایش این عناوین و شیوه‌های

استفاده از یک ابزار مبتنی بر هنر

هنردرمانی مقدمتاً با استفاده‌ی درمانی از یک یا چند هنر بصری مانند نقاشی، طراحی یا مجسمه‌سازی مرتبط است. بسیاری از هنردرمان‌گران علاوه بر تجربه و شناخت این ارزش‌ها، پیش از آن یا در طول دوره‌ی آموزش در خارج از فضای کاری هم درگیر هنر هستند. در حقیقت بسیار مهم است که هنردرمان‌گران ارتباط خود را با رشته‌ای که کاربالینی‌شان مبتنی بر آن است، حفظ کنند (گیلوی ۱۹۸۹، مون ۲۰۰۱). از طرفی، کاردرمان‌گران در کارشان اغلب از ابزارهای متعدد مبتنی بر هنر استفاده می‌کنند (نمایشنامه، نوشته‌های خلاقانه، موسیقی، رنگ و کاغذ) و تعداد اندکی می‌توانند ادعا کنند در این رشته‌ها مهارت‌های تخصصی دارند.

اهمیت کار هنری

کاردرمان‌گران روی هم رفته در مقایسه با هنردرمان‌گران، تمایل چندانی به تأکید بر کار هنری ندارند. برای هنردرمان‌گران، محصول و فرایند از هم غیرقابل تفکیک است در حالی که در کاردرمانی اثر هنری تمام شده در فرایند درمانی از اهمیت ثانویه برخوردار است. هدف اولیه، کسب اطلاعات درباره‌ی مراجع از طریق بررسی میزان تعلق خاطر او به آثار هنری است، (پاتریک و وینشیپ^۵ ۱۹۹۴).

میزان دلیل آشکار در یک رویکرد درمانی

اگرچه ممکن است برخی از هنردرمان‌گران موضوعاتی را به مراجعت خود پیشنهاد بدeneند تا روی آن‌ها کار کنند، اما اکثرشان دوست ندارند برای جلسات درمانی‌شان برنامه‌ریزی کنند یا دستورالعمل‌های خاصی ارائه کنند که چه طور باید از ابزار موجود استفاده شود. هرچند یک کاردرمان‌گر ممکن است، به عنوان مثال، اهمیت زیادی برای استفاده از یک وسیله‌ی خاص در یک جلسه‌ی هنری قائل باشد، اما عموماً درمان‌گران ترجیح می‌دهند که دست مراجع را در انتخاب بازگذارند.

تغییرات در عناوین: بحث عنوان

دیگر مشکلی که در زمینه‌ی تشخیص هنردرمانی از دیگر اقدامات درمانی مبتنی بر هنر

1. Dudlet and Mahoney

2. Thomson

3. Mac Niely

4. Silverstone

1. Patrick and Winship